

Розділ I АРХЕОЛОГІЯ

УДК 903.01(477.74)"632"

Главенчук А. В. (Одеса)

ВТОРИННА ОБРОБКА КРЕМЕНЮ НА ПІЗНЬОПАЛЕОЛІТИЧНОМУ ПОСЕЛЕННІ МИСЛИВЦІВ НА БІЗОНА АНЕТІВКА 2 (ЗА МАТЕРІАЛАМИ РОЗКОПОК ВИРОБНИЧОЇ ДІЛЯНКИ ЕИ/13-22)

Пізньопалеолітичне поселення мисливців на бізона Анетівка 2 відкрито в 1978 році. З того часу по 2007 р. систематично досліджувалось Причорноморською експедицією під керівництвом В. Н. Станко¹. Поселення розташоване на мисі правого берегу річки Бакшали – притоки Південного Бугу, на майданчику третьої надзаплавної тераси, злегка похилої до річки, на південно-західній околиці села Анетівка Доманівського району Миколаївської області. З 1992 року по 2006 рік досліджувалась ділянка ЕП/13-22.

Розчистка культурного шару проводилась ножами, горизонтальна фіксація знахідок велась поквдратно (1 x 1 м) по мікрогоризонтам зняття глибиною 5-7 см, з нанесенням знахідок на план. Методика дослідження поселення включає і промивку культурного шару. Починаючи з 2 мікрогоризонту, ґрунт після розчистки поквдратно промивався водою через дрібне сито. Необхідність промивки обумовлена посушливим кліматом регіону і якістю ґрунту, який дуже важко розчищати ножами. Експериментальне вивчення культурного шару Анетівки 2 з застосуванням промивки проводилось на ділянці ОС/9-12 в 1986-1988 роках². На ділянці ЕП/13-22 промивка культурного шару проводилась для всієї площі розкопу, в усіх мікрогоризонтах зняття.

Розкоп ЕП/13-22, що знаходиться на березі східної балки, яка впадає в річку Бакшалу, на північно-східній окраїні поселення, для зручності дослідження був розділений по лінії «північ-південь» на дві ділянки: ЕИ/13-22 (східна частина розкопу) і КП/13-22 (західна частина). Розкопки ділянки ЕИ/13-22 були повністю завершені в 1999 році. На ділянці знято шар чорнозему (чорнозем «А» і чорнозем «Б») та 10 мікрогоризонтів культурного шару: мікрогоризонти 0 і 1 (шляхом розчистки) та мікрогоризонти 2-9 (розчистка і промивка культурного шару); зроблена прокопка під культурним шаром, що виявила давню промоїну та дозволила окреслити контури давньої межі мису, на якому знаходиться поселення.

Культурний шар ділянки, що знаходиться «в зваженому стані», як і культурний шар всього поселення, залягає в делювіальних суглинках світло-коричневого кольору. Мікрогоризонт 0 – перехідний між чорноземом «Б» і культурним шаром. Він представляє собою шар чорних суглинків, змішаних з жовтуватими суглинками нижніх мікрогоризонтів. Мікрогоризонт 1 представляє собою світло-коричневі суглинки з включеннями світло-сірих суглинків. З мікрогоризонту 2 починається культурний шар поселення (світло-коричневі суглинки).

Основним матеріалом для кам'яної індустрії Анетівки 2 був кремій. Якість крем'яної сировини для виробництва знарядь на ділянці ЕИ/13-22 істотно не відрізняється від сировини на площі поселення, котра досліджена раніше. Кремій різної якості і ступеня патинізації, вкритий вапняковим нальотом, який легко знімається шляхом обробки в 10 % розчині соляної кислоти. Кремій в основному – жовтовий, але є й гальковий кремій гарної якості. Частина сировини носить сліди термічної обробки.

На ділянці ЕИ/13-22 в 10 мікрогоризонтах зняття культурного шару знайдено 330141 крем'яних виробів (35316 артефактів знайдено шляхом розчистки культурного шару і 294825 артефактів – шляхом промивки культурного шару). За техніко-типологічними характеристиками виробу, знайдені в різних мікрогоризонтах ділянки, не відрізняються.

няються, хоча процентне співвідношення різних груп крем'яних виробів та кількісна характеристика цих груп в різних горизонтах зняття культурного шару мають певні відмінності. В цілому ж, на ділянці представлений увесь комплекс крем'яних виробів, що характеризує крем'яне виробництво: від гальок та нуклеусів до готових знарядь праці.

Вироби з вторинною обробкою ділянки ЕІ/13-22 досить різноманітні (табл. 1). В основному знаряддя праці виготовляли на відщепках та пластинах, хоча частина виробів з вторинною обробкою (масивні знаряддя) представлена на нуклеусах і осколках. Іноді в якості заготовки для виробництва знарядь використовувались різцеві сколи (як мікропластини), сколи поновлення нуклеусів (як відщепи або пластини) і лусочки (як мікропластини чи мілкі відщепи для виробництва мініатюрних виробів). Потрібно відмітити, що з застосуванням промивки культурного шару зросла кількість мілких та мініатюрних мікрівістер, мікропластинок з притупленим краєм і уламків знарядь (в першу чергу – обламани кінці мікрівістер та вістер, а також невеликі уламки інших знарядь праці). Зросла і кількість сколів підправки знарядь (наприклад, лез, різців).

Таблиця 1. Структура комплексу крем'яних виробів з вторинною обробкою. Анетівка 2. Ділянка ЕІ-13/22. Культурний шар. Мікрогоризонти 0-9.

Найменування виробів	Розчистка		Промивка		Всього	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Мікропластини с ретушшю	441	24,2	1023	50,0	1464	37,9
Мікрівістря	239	13,1	562	27,5	801	20,7
Різці	337	18,5	87	4,2	424	11,0
Вістря	178	9,8	72	3,5	250	6,5
Скребачки і скребкоподібні вироби	184	10,1	37	1,8	221	5,7
Скобелі	48	2,6	5	0,2	53	1,4
Комбіновані вироби	42	2,3	4	0,2	46	1,2
Ножеподібні вироби	12	0,6	2	0,1	14	0,4
Скребла і скреблоподібні вироби	9	0,5	-		9	0,2
Долота	6	0,3	-		6	0,2
Зубчаті вироби	6	0,3	-		6	0,2
Свердла	2	0,1	3	0,1	5	0,1
Оригінальні вироби	4	0,2	-		4	0,1
Відщепи з ретушшю	120	6,6	151	7,4	271	7,0
Пластини з ретушшю	139	7,6	85	4,1	224	5,8
Осколки з ретушшю	14	0,8	5	0,3	19	0,5
Знаряддя підтесані	40	2,2	10	0,5	50	1,3
Всього:	1821	100	2046	100	3867	100

Набір способів вторинної обробки кременю включав в себе ретушування виробів (дрібна чи крупна притуплююча і заострююча ретуш), підтісування заготовок і різцевий скол, який широко застосовувався на поселенні Анетівка 2. Часто ці способи обробки кременю комбінувались між собою при виготовленні того чи іншого знаряддя праці. Частина сколів мають чіткі макросліди зношування (ретуш утилізації знарядь), які свідчать про використання цих сколів, як знарядь праці без додаткової обробки (правда, на деяких з цих знарядь регулярна дрібна притуплююча ретуш може бути результатом застосування абразиву, за допомогою якого притупили гострий край (так звана абразивна ретуш).

Концентрація лусочок і мікролусочок на окремих частинах розкопу дозволяє говорити про наявність тут в давнину інтенсивного ретушування виробів. Розщеплення та обробка кременя здійснювалось за допомогою відбійників та ретушерів, з використанням ковадел. Відбійники, якими користувались на поселенні, в основному – з піщаників, рідше – з граніту, вапняків, кварцитів, кременя з товстою жовною кіркою. В якості ретушерів використовували гальки з крупнозернистого матового кварциту, кварцу, піщаників, гнейсів, алловіальної гальки. Ковадлами слугували піщаники, вапняки, граніто-гнейси, кварцити, плитчасті кремені з товстою жовною кіркою. На ділянці ЕІ/13-22 в 1-9 мікрогоризонтах зняття знайдено 14 ковадел та 12 відбійників і/або ретушерів (див. додаток 1, схема 1).

На ділянці ЕІ/13-22 масово представлений мікроінвентар (2280 екз.), який складає 59 % від усіх виробів з вторинною обробкою. Знайдена також 401 мікропластина без вторинної обробки (з ретушшю використання). Мікропластини з ретушшю (1464 екз.), котрі складають 37,9 % від усіх знарядь і різноманітні мікровістря (801 екз.), що складають 20,7 % від усіх знарядь, – це найчисельніші категорії виробів з вторинною обробкою на ділянці. Мікроінвентар ділянки складається з таких виробів: мікропластини з притуплюючою ретушшю, мікропластини з загострюючою ретушшю, мікропластини з ретушованими виїмками, мікропластини зі скошеним ретушшю кінцем (скісні мікровістря), мікропластини з підтесаним черевцем, мікропластини з різцевим сколом, мікропластини з виїмками та ретушшю утилізації, мікровістря – проколки (з оформленим жальцем), мікровістря типу гравет, мікровістря на лусочках, мікровістря без вторинної обробки (з ретушшю використання). Деякі мікрровироби представлені фрагментарно (у вигляді уламків), наприклад – обламани кінці мікровістер, вилучені з культурного шару промивкою. Необхідно відмітити, що мікроінвентар в основному виготовлявся з більш якісної сировини.

Наступним масовим виробом зі вторинною обробкою після ретушованих мікропластин і мікровістер являються різці – кутові, ретушні, двогранні, мікрорізці, комбіновані (424 екз., 11 % від усіх знарядь), які виготовлялися на відщеплах, пластинах, рідше – на нуклеусах (чи осколках) і мікропластинах. Щоб підготувати заготовку для різця, широко застосовували засіб тронкування пластин і іноді – відщепів. Різці виготовлялись в основному шляхом нанесення різцевого сколу (одного або декількох), додатковим засобом вторинної обробки при виготовленні різців було ретушування. На ділянці знайдено 7602 різцевих сколи.

Досить чисельні ретушовані пластини і відщепи, для визначення функціонального призначення яких потрібне бінокулярне вивчення. Для оформлення скребучого краю наносилась притуплююча ретуш, для оформлення ріжучої кромки – загострююча. Комбінуючи притуплюючу і загострюючу ретуш добивались одержання зубчатого та пильчастого країв знарядь. Відщепів та пластин з різноманітною ретушшю нараховується 495 екз. (12,8 %). Вістря (250 екз. – 6,5 %) виготовлені на пластинах, відщеплах, рідше – на осколках і нуклеусах. Сюди входять як вістря – наконечники, що використовувались як частини мисливського спорядження, так і вістря-проколки з жальцем, що використовувались для домашніх промислів (пробивання отворів в шкірах тварин і раковинах молосків). У одних вістер ретушувались тільки кінці (жальця), у інших ретушшю оброблялась вся заготовка чи якісь її частини. Скребачки і скребкоподібні вироби (221 екз.) виготовлялись на відщеплах, пластинах, рідше – на нуклеусах. Самі масові серед скребачок – кінцеві.

Скребла і скреблоподібні вироби (9 екз.) зроблені на масивних відщеплах і пластинах, а також – на осколках і нуклеусах. Для виготовлення скобелів (53 екз.) на заготовці ретушшю виконувалась виїмка, іноді використовували природну виїмку, тільки трохи підправивши її. Нечисельні в колекції виробів з вторинною обробкою свердла (0,1 %), долота (0,2 %), ножі (0,4 %), вироби з зубчатою ретушшю (0,2 %).

Цікаві знахідки 46 комбінованих виробів. Найчастіше комбінуються на одній заготовці скребачка та різець (28 екз., 60,9 % від усіх комбінованих знарядь на ділянці). Інші комбінації знарядь такі: скребачка-вістря (4 екз.), різець-вістря (3 екз.), різець-скобель (3 екз.), скребачка-скобель (2 екз.); різець-пластина з ретушню, вістря-скобель, різець-ніж, скребачка-ніж, долото-скребачка, рубляче знаряддя-проколка (по 1 екз.).

Співвідношення між продуктами первинного розщеплення кременю і виробами з вторинною обробкою в усіх мікрогоризонтах зняття приблизно однакове: в рамках від 97,3 % продуктів первинного розщеплення кременю і 2,7 % виробів з вторинною обробкою до 99,1 % продуктів первинного розщеплення кременю і 0,9 % виробів з вторинною обробкою.

Кількісний розподіл крем'яних виробів з вторинною обробкою по мікрогоризонтам зняття приведено в таблиці 2 (таблиця включає, як вироби з чіткою вторинною обробкою, так і вироби з нерегулярною ретушню і ретушню утилізації). Найбільша кількість виробів з вторинною обробкою спостерігається в 3 мікрогоризонті (за даними розчистки культурного шару) і 8 мікрогоризонті (за результатами промивки культурного шару). В 8 мікрогоризонті найбільше таких виробів і за сумарними результатами розчистки та промивки.

Таблиця 2. Розподіл крем'яних ретушованих виробів по мікрогоризонтам зняття. Анетівка 2. Ділянка ЕИ-13/22. Культурний шар.

М/гор. зняття	Розчистка		Промивка		Всього	
	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%
0	103	4,5	-	-	103	1,9
1	137	6,0	-	-	137	
2	185	8,1	133	4,5	318	6,0
3	395	17,3	361	12,1	756	14,4
4	224	9,8	284	9,5	508	9,6
5	236	10,3	386	13,0	622	11,8
6	209	9,1	296	9,9	505	9,6
7	263	11,5	426	14,3	689	13,1
8	229	10,0	760	25,5	989	18,8
9	304	13,3	332	11,1	636	12,1
Всього	2285	100	2978	100	5263	100

Центр культурного шару, що знаходиться на пам'ятці в «зваженому стані», ми пов'язуємо з 3, 4 і 5 мікрогоризонтами зняття³.

Цікаво прослідкувати, як розподілялась середня щільність залягання крем'яних виробів з вторинною обробкою на 1 м² (табл. 3).

Найвища середня щільність крем'яних виробів з вторинною обробкою (на 1 м²) складає 25 одиниць на 1м², найнижча – 8 одиниць (для мікрогоризонтів з промивкою). Щільність вище середньої ми спостерігаємо на квадратах И/16 2-го мікрогоризонту, Е/13, Ж/13, Ж/14, Ж/16, З/14, И/15 3-го мікрогоризонту, З/13 4-го мікрогоризонту, З/13, З/14, З/15, И/15, И/16 5-го мікрогоризонту, Ж/20, И/16 7-го мікрогоризонту, Е/20, Ж/20 8-го мікрогоризонту та Ж/20, Ж/21 9-го мікрогоризонту. Але слід відмітити, що вироби з вторинною обробкою розподіляються відносно рівномірно по всім мікрогоризонтам, у всій товщі «зваженого» культурного шару, що свідчить на користь гомогенності культурного шару цієї ділянки (див. додаток 1, схема 2).

Таблиця 3. Розподіл середньої щільності крем'яних виробів з вторинною обробкою (на 1 м²) по мікрогоризонтам зняття. Анетівка 2. Ділянка ЕІ-13/22. Культурний шар.

М/гор. зняття	Розчистка		Промивка		Всього	
	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%
0	2	3,5	-	-	2	1,5
1	3	5,3	-	-	3	2,3
2	5	8,8	3	4,1	8	6,1
3	10	17,5	9	12,2	19	14,5
4	6	10,5	7	9,5	13	10,0
5	6	10,5	10	13,5	16	12,2
6	5	8,8	7	9,5	12	9,2
7	6	10,5	11	14,9	17	13,0
8	6	10,5	19	25,7	25	19,1
9	8	14,0	8	10,8	16	12,2
Всього	57	100	74	100	131	100

Ділянка ЕІ/13-22 являється частиною виробничого комплексу Анетівки 2 по обробці кременю⁴. Для розщеплення кременю та його вторинної обробки давні жителі поселення використовували ковадла, відбійники і ретушери, що допомагає дослідникам приблизно окреслити робочі місця, на яких відбувалося первинне розщеплення кременю, підбір заготовок та виготовлення знарядь праці і вкладишів для мисливського озброєння. Подальший аналіз допоможе відновити технологічний процес виготовлення тих чи інших типів знарядь і поступово відтворити всі ланки процесу крем'яного виробництва.

ПРИМІТКИ:

1. Станко В. Н., Григорьева Г. В., Швайко Т. Н. Позднепалеолитическое поселение Анетовка 2. – К., 1989.

2. Станко В. Н. К методике изучения микроструктур памятников палеолита // Древности причерноморских степей. – К., 1993. – С. 4-8.

3. Главенчук А. В. Раскопки производственного участка на поселении Анетовка 2 // Археология та етнологія Східної Європи: матеріали і дослідження. – Т. 3: збірка наукових праць. – Одеса, 2002. – С. 49-52.

4. Главенчук А. В. Раскопки производственного участка на Анетовке 2 // Археология и этнология Восточной Европы: материалы и исследования. – Одесса, 1997. – С. 76-86.

ДОДАТОК 1.

Схема 1. Поквадратний розподіл ковадел та відбійників і/або ретушерів. Анетівка 2.
Ділянка ЕІ-13/22. Культурний шар. Мікрогоризонти зняття 0-9¹.

М/ гор.	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	→	
												Північ
1			x	x								Е
2												Е
3	o											Е
4							x					Е
5												Е
6												Е
7												Е
8							o		o			Е
9										o		Е

М/ гор.	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	→	
												Північ
1				xx								Ж
2												Ж
3				o								Ж
4												Ж
5							x					Ж
6								o				Ж
7												Ж
8		o										Ж
9												Ж

¹ Умовні позначки: o – відбійники і/або ретушери, x – ковадла, o* – уламок каменя зі слідами вохри.

М/ 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 →
гор. Північ

1											3
2											3
3	о			х							3
4											3
5		х									3
6											3
7											3
8											3
9					оо						3

М/ 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 →
гор. Північ

1											И
2				х		хх					И
3						ох					И
4											И
5							х	х			И
6											И
7											И
8											И
9	о			о*							И

Схема 2. Кількісний розподіл виробів з вторинною обробкою поквдратно. Анетівка
2. Ділянка ЕИ-13/22. Культурний шар. Мікрогоризонти зняття 0-9.

Е 13	Е 14	Е 15	Е 16	Е 17	Е 18	Е 19	Е 20	Е 21	Е 22	З ↑→ПН
9	7	2	1	3	1	6	2		1	Гор. 0
	7	2	4	6	5	3	7	3	3	Гор. 1
6	9	3	1	2	6	3	4	3	2	Гор. 2
31	17	2	9	7	10	13	8	13	5	Гор. 3
6	13		10	3	3	8	11	6	8	Гор. 4
9	5	1	5	6	15	24	6	23	4	Гор. 5
5	3	3	4	2	3	14	22	14	10	Гор. 6
3	5		8	10	6	7	15	21	17	Гор. 7
11	6	4	5	2	9	13	34	17	8	Гор. 8
3	1	4	2		1	3	10	6	11	Гор. 9

Ж 13	Ж 14	Ж 15	Ж 16	Ж 17	Ж 18	Ж 19	Ж 20	Ж 21	Ж 22	З ↑→ПН
2	3	3	4	2	1	4		4	2	Гор. 0
4	1	1	5	4	4	2	2	3	2	Гор. 1
6	10	14	10	6	8	3	11	6		Гор. 2
49	58	24	39	11	9	17	19	10	7	Гор. 3
14	22	4	9	14	8	10	9	10	11	Гор. 4
20	8	3	4	3	4	16	11	13	6	Гор. 5
6	6	7	5	2	3	7	7	15	24	Гор. 6
21	8	7	2	3	6	3	25	20	19	Гор. 7
8	5	5	7	1	1	4	57	23	21	Гор. 8
7	2	2			7	3	35	30	16	Гор. 9

З 13	З 14	З 15	З 16	З 17	З 18	З 19	З 20	З 21	З 22	З ↑→ПН
2	4	3	3	2	3	3	5	1	1	Гор. 0
5	5	5	5		5	2	4	4	2	Гор. 1
17	10	9	4	3	11	9	5		1	Гор. 2
24	30	17	17	16	18	14	9	12	3	Гор. 3
37	24	13	7	14	4	7	16	7	11	Гор. 4
32	34	28	23	8	2	13	12	14	12	Гор. 5
13	17	17	13	6	8	14	10	10	6	Гор. 6
16	18	9	6	2	4	4	6	21	21	Гор. 7
9	18	11	5	5	3	7	9	14	11	Гор. 8
4	4	13	5	1	1	4	10	16	16	Гор. 9

И 13	И 14	И 15	И 16	И 17	И 18	И 19	И 20	И 21	И 22	З ↑→Пн
	2	4	3	3	1		1	5		Гор. 0
7	5	5	4	4	2	2	2	1		Гор. 1
10	5	20	32	11	10	7	13	10	10	Гор. 2
22	21	27	21	10	14	18	24	23	7	Гор. 3
20	9	16	20	15		8	10	7	3	Гор. 4
10	7	31	52	11	12	9	10	4	8	Гор. 5
9	14	12	23		1	7	15	13	5	Гор. 6
16	8	19	26	6	8	4	15	13	16	Гор. 7
11	6	17	21	6	3	8	21	13	18	Гор. 8
6	3	7	17	4	8	6	10	13	16	Гор. 9

ДОДАТОК 2.

Рис 1. Кремневий інвентарь ділянки ЕИ/13-22 пізньопалеолітичного поселення Анетівка 2.

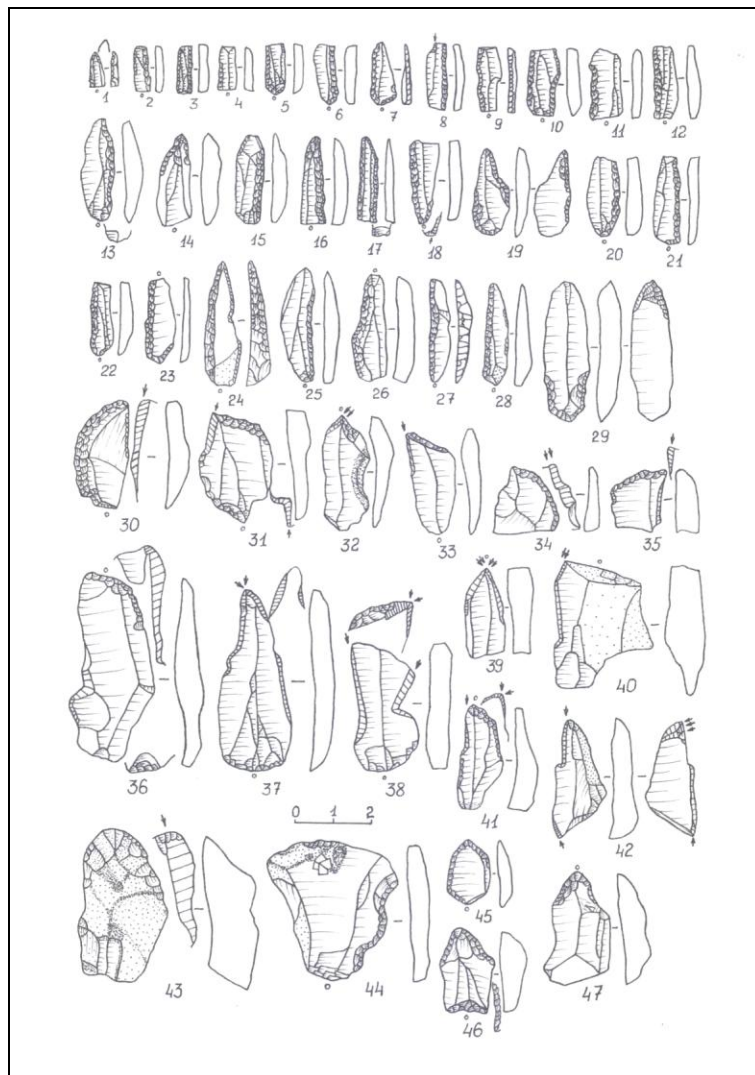

Рис 2. Кремневий інвентар ділянки ЕІ/13-22 пізньопалеолітичного поселення Анетівка 2.

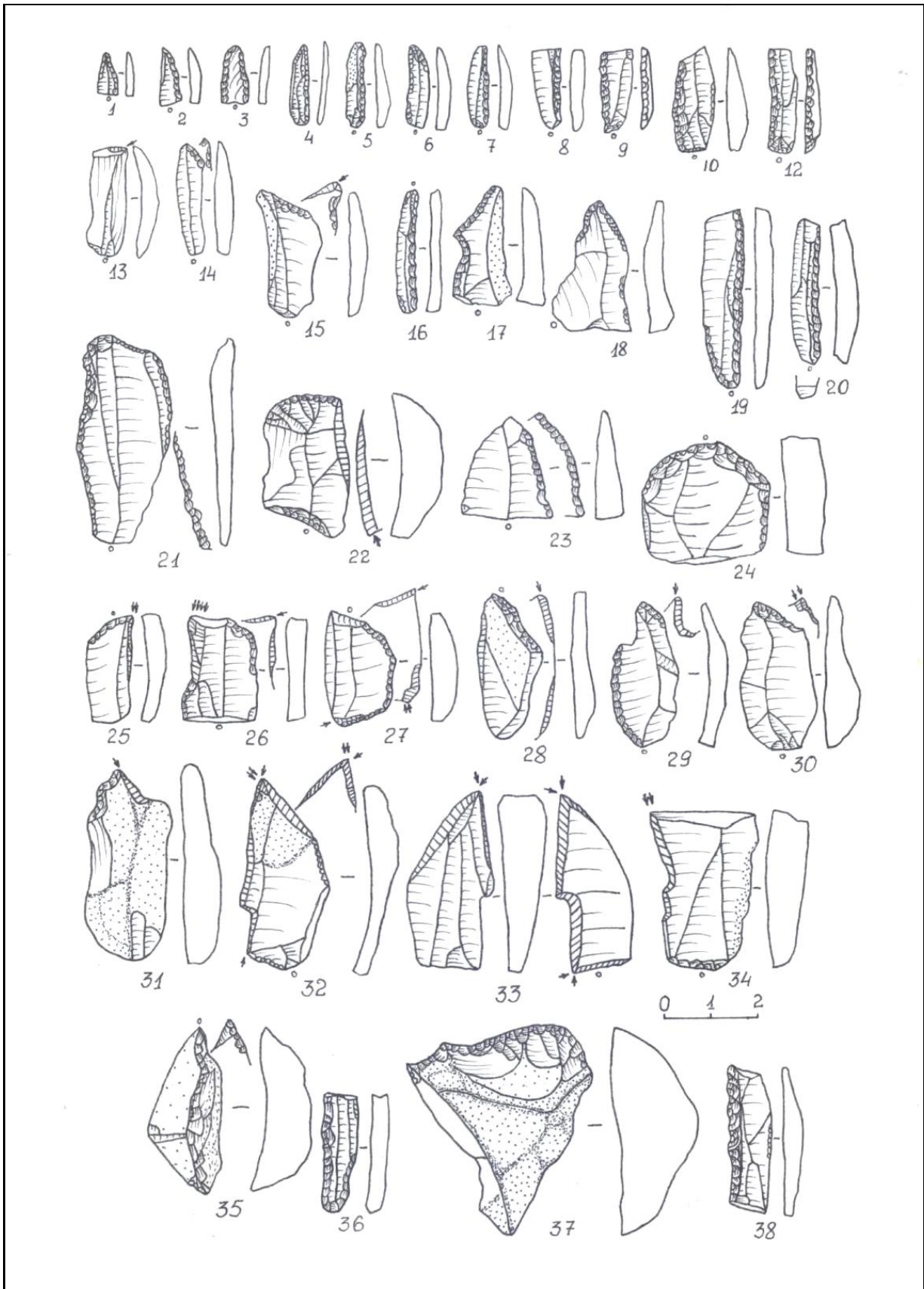

Рис 3. Кремневий інвентарь ділянки ЕИ/13-22 пізньопалеолітичного поселення Анетівка 2.

